

Sygn. akt I C 678/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2015 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi Widzewa w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca: SSR Emilia Racięcka

Protokolant: st. sekr. sąd. Milena Bartłomiejczyk

po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2015 roku w Łodzi

sprawy z powództwa W. L.

przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Izby Celnej w Ł.

o zapłatę:

1. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – Dyrektora Izby Celnej w Ł. na rzecz powoda W. L. kwoty: 43.992,48 złotych (czterdzieści trzy tysiące dziewięćset dziewięćdziesiąt dwa złote, 48 /100) z ustawowymi odsetkami od kwot:

a. 38.110 złotych (trzydzieści osiem tysięcy sto dziesięć) od dnia 24 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty;

b. 5.882,48 złotych (pięć tysięcy osiemset osiemdziesiąt dwa 48/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 21 lipca 2015 roku do dnia zapłaty

oraz kwotę 6.408,37 złotych (sześć tysięcy czterysta osiem 37/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

2. oddała powództwo w pozostałym zakresie;.

3. obciąża pozwanego Skarb Państwa – Dyrektora Izby Celnej w Ł. obowiązkiem zwrotu na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi Widzewa w Łodzi kwoty 818,95 złotych (osiemset osiemnaście złotych 95/100) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 678/11

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 6 października 2011 r. powód W. L., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie adwokata, wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Dyrektora Izby Celnej, kwoty 38 110 zł tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną w związku z wykonywaniem władzy publicznej wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 20 listopada 2007 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w dniu 19 grudnia 2002 r. zawarł umowę kredytu inwestycyjnego nr (...) na zakup samochodu marki F. (...) w wysokości 40 000 zł. Powód dokonał zakupu przedmiotowego pojazdu jako ciężarowego za kwotę 7 250 EUR. Decyzją z dnia 15 stycznia 2003 r. Naczelnik Urzędu Celnego I w Ł. błędnie zaklasyfikował importowany towar wg kodu (...), właściwego dla pojazdów samochodowych i innych pojazdów mechanicznych przeznaczonych zasadniczo do przewozu osób, włącznie z samochodami osobowo – towarowymi oraz samochodami wyścigowymi, pojemności skokowej przekraczającej 1

500 cm³, lecz nie przekraczającej 2 500 cm³, używanych powyżej 4 lat. Równocześnie z ww. decyzją Naczelnik Urzędu Celnego I w Ł. wszczął postępowanie podatkowe i decyzją dnia 8 marca 2007 r. określił kwotę podatku akcyzowego w wysokości 1 156 zł dla prowadzonego przez powoda pojazdu, stwierdził nadpłatę podatku akcyzowego w wysokości 128 zł oraz określił kwotę podatku od towarów i usług w wysokości 8 456 zł. Wyrokami Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z 28 marca 2008 r. oraz 4 września 2008 r. ww. decyzje Naczelnika Urzędu Celnego I w Ł. zostały uchylone jako błędne. Wskazane nieprawidłowe i długotrwałe działanie organów wykonujących władzę publiczną doprowadziło do poniesienia przez powoda szkody w postaci utraty wartości pojazdu, kosztów ubezpieczenia OC i AC oraz korzyści, jakie powód mógłby osiągnąć, gdyby mógł korzystać z pojazdu.

/pozew k. 2 – 8/

Postanowieniem z dnia 21 listopada 2011 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, Wydział I Cywilny, zwolnił powoda od kosztów sądowych częściowo, a mianowicie w zakresie opłaty sądowej od pozwu powyżej kwoty 600 zł oraz w zakresie wydatków powyżej kwoty 600 zł.

/postanowienie z dnia 21.11.2011 r. k. 115/

Odpis pozwu został doręczony pozwanemu dnia 23 grudnia 2011 r.

/potwierdzenie odbioru k. 120/

W odpowiedzi na pozew z dnia 31 maja 2012 r. pozwany Skarb Państwa – Dyrektor Izby Celnej w Ł., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pisma pozwany podniósł, iż analiza dokumentów przytoczonych przez powoda wskazuje, że działania i rozstrzygnięcia podjęte przez Dyrektora Izby Celnej w Ł. oraz Naczelnika Urzędu Celnego w Ł. mieściły się w granicach zakreślonych prawem i stanowiły realizację przez organ obowiązków publicznych nałożonych przez państwo. Organ na etapie postępowania administracyjnego skorzystał z informacji dostarczonych przez autoryzowanego dealera spółki (...) – firmy (...). Pozwana podniosła również, iż choć na organie podatkowym ciąży ciężar dowodzenia określonych faktów, to jednak nie zwalnia to strony od obowiązku współdziałania w realizacji tegoż obowiązku, zwłaszcza dla niej korzystnego. Ponadto określone czynności organu powinny być wspierane przez podatnika. Złożenie przez podatnika pisma na etapie postępowania kasacyjnego przed Naczelnym Sądem Administracyjnym stanowiło naruszenie przez podatnika obowiązku współdziałania z organem podatkowym w zakresie gromadzenia materiału dowodowego. Analiza stanu faktycznego wskazuje, iż działania organów nie były działaniami bezprawnymi w rozumieniu art. 417¹ § 2 k.c.

Pozwany wskazał także, że powód nie udowodnił szkody ani też związku przyczynowego między działaniem organu, a domniemaną szkodą. Nadto z ostrożności zgłosił zarzut przyczynienia się powoda do powstania szkody, który wywiódł z naruszenia dyrektywy współdziałania z organem podatkowym/celnym w zakresie gromadzenia materiału dowodowego.

/odpowieź na pozew k. 143 – 146/

Na rozprawie w dniu 5 czerwca 2012 r. pełnomocnik pozwanego podniósł, że przedmiotowy pojazd został zwolniony spod dozoru celnego już w 2002 r. Pozwany podniósł również zarzut przedawnienia roszczenia.

Pełnomocnik powoda podniósł, iż stosowne dokumenty zostały złożone przez powoda już na etapie zgłoszenia celnego. Powód nie mógł sprzedać samochodu z uwagi na wadę prawną.

/protokół rozprawy z dnia 5.6.2012 r. k. 147 – 148/

Pismem z dnia 20 lipca 2015 r. złożonym na rozprawie, pełnomocnik powoda rozszerzył powództwo w zakresie pkt 1 żądań pozwu o kwotę 5 882,48 zł, dochodząc zasądzenia łącznie kwoty 43 992,48 zł tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną w związku z wykonywaniem władzy publicznej wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 38 110 zł od dnia 20 listopada 2007 r. do dnia zapłaty i kwoty 5 882,48 zł z ustawowymi odsetkami od daty doręczenia stronie pozwanej odpisu pisma. Dochodzona kwota jest kwotą niższą od wskazanej przez biegłą z dziedziny rachunkowości, zaś różnica wynika stąd, że biegła w swojej opinii dla utraty wartości pojazdu jako wartość wyjściową przyjęła wartość celną samochodu w kwocie 41 421 zł, gdy tymczasem z opinii biegłego z zakresu mechaniki pojazdowej wynika, że wyjściowa wartość pojazdu winna wynosić 39 700 zł.

/pismo k. 439, protokół rozprawy z dnia 20 lipca 2015 r., k. 440 – 442/

Pismem z dnia 9 listopada 2015 r., złożonym na rozprawie, pełnomocnik pozwanego oświadczył, iż podtrzymuje stanowisko zgłoszone w odpowiedzi na pozew, a także zgłosił zarzut przedawnienia roszczeń w zakresie rozszerzonym do kwoty 43 992,48 zł.

/pismo k. 473 – 477/

Na rozprawie w dniu 9 listopada 2015 r. pełnomocnik powoda wniósł o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa w wysokości dwukrotnej stawki minimalnej z uwagi na nakład pracy pełnomocnika powoda.

/protokół rozprawy z dnia 9 listopada 2015 r. k. 478 – 480/

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały dotychczas zajęte stanowiska.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 grudnia 2002 r. powód zawarł z Bankiem Spółdzielczym Rzemiosła I Oddział w Ł. umowę kredytu inwestycyjnego, na mocy której bank udzielił kredytobiorcy kredytu inwestycyjnego na zakup samochodu na okres 120 miesięcy w kwocie 40 000 zł. Kredyt został przeznaczony na zakup pojazdu marki F. (...), data produkcji 26 października 2001 r. Na dzień 28 października 2010 r. do całkowitej spłaty kredytu pozostało 9 018 zł.

/umowa kredytu nr (...) k. 19 – 20, zaświadczenie k. 169/

W okresie od 30 grudnia 2002 r. do dnia 15 stycznia 2009 r. powód uregulował odsetki od kredytu inwestycyjnego wysokości 18 053 zł,50 zł.

/zaświadczenie z dnia 12 stycznia 2015 r. k. 403/

W dniu 14 stycznia 2011 r. pojazd marki F. (...) należący do powoda został zajęty przez Dyrektora Izby Celnej w Ł..

/protokół zajęcia k. 16/

W dniu 30 grudnia 2002 r. W. L. zgłosił do procedury dopuszczenia do obrotu towar opisany jako samochód ciężarowy, używany, marki F. (...), deklarując wartość celną tego pojazdu w kwocie 7 330 EUR oraz kod taryfy celnej (...) właściwy dla pojazdów samochodowych do transportu towarowego.

Decyzją z dnia 15 stycznia 2003 r. Naczelnik Urzędu Celnego I w Ł. uznał zgłoszenie celne za nieprawidłowe i zaklasyfikował sprowadzony pojazd do kodu (...), właściwego dla pojazdów samochodowych i innych pojazdów mechanicznych przeznaczonych zasadniczo do przewozu osób, włącznie z samochodami osobowo – towarowymi (kombi) oraz samochodami wyścigowymi i określił wartość celną tego pojazdu na podstawie art. 29 § 1 w związku z art. 23 § 7 kodeksu celnego na kwotę 41 421 zł (10 362,74 EUR).

Po rozpatrzeniu odwołania W. L., Dyrektor Izby Celnej w Ł. decyzją z dnia 13 maja 2003 r. nr 0700TW-5550-242/03/MK utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję, podzielając stanowisko organu I instancji, że sprowadzony pojazd należy

sklasyfikować do kodu (...) taryfy celnej. Podkreślił, że o wyborze właściwej pozycji (...) decyduje główna funkcja pojazdu, która wynika m.in. z jego budowy i wyposażenia.

Wyrokiem z dnia 12 października 2004 r. sygn. akt 3 I SA/Łd 902/03 Wojewódzki Sąd Administracyjny w Ł. uchylił decyzję Dyrektora Izby Celnej w Ł. z dnia 12 maja 2003 r. wskazując, że organy celne dokonując klasyfikacji spornego samochodu z pominięciem złożonych przez stronę dowodów z dokumentów naruszyły przepisy postępowania art. 191, 122 i 187 ordynacji podatkowej w sposób, który mógł mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

Decyzją z dnia 2 lutego 2005 r. nr (...) - EK - (...) - 9-05/JJ Dyrektor Izby Celnej w Ł. uchylił Decyzję Naczelnika Urzędu Celnego I w Ł. z dnia 15 stycznia 2003 r. i przekazał sprawę temu organowi do ponownego rozpoznania, zobowiązując go do przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego zgodnie z wytycznymi zawartymi w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Ł. z dnia 12 października 2004 r.

W dniu 22 kwietnia 2005 r. Naczelnik Urzędu Celnego w Ł. wydał decyzję nr (...), w której ponownie uznał zgłoszenie celne za nieprawidłowe w zakresie dotyczącym rodzaju sprowadzonego pojazdu, jego taryfikacji oraz wartości celnej i uznał, że pojazd ten należy klasyfikować do kodu 87- (...).

Decyzją z dnia 23 listopada 2005 r. nr (...) - EK - 6410 - 281 / 05 / AK Dyrektor Izby Celnej w Ł. utrzymał w mocy powyższą decyzję organu I instancji.

Wojewódzki Sąd Administracyjny wyrokiem z dnia 25 października 2006 r. sygn. akt III SA/Łd 33/06 oddalił skargę W. Ł. wskazując, że punktem wyjścia dla oceny prawidłowości wydania decyzji Dyrektora Izby Celnej w Ł. z dnia 23 listopada 2005 r. muszą być rozważania zawarte w uzasadnieniu wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Ł. z dnia 12 października 2004 r., ponieważ zgodnie z art. 153 p.p.s.a. ocena prawna i wskazania, co do dalszego postępowania wyrażone w tym wyroku w sprawie wiążą sąd oraz organ, którego działanie lub bezczynność było przedmiotem zaskarżenia. Decyzja zaś była zgodna ze wskazaniami wyroku z dnia 12 października 2004 r.

Po rozpoznaniu skargi powoda z dnia 6 sierpnia 2007 r. wyrokiem z dnia 20 listopada 2007 r. w sprawie o sygn. akt I GSK 200/07 Naczelny Sąd Administracyjny w Łodzi uchylił wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Ł. o sygn. akt III SA/Łd 33/06 oddalający skargę w sprawie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu w Ł..

W uzasadnieniu wyroku Naczelny Sąd Administracyjny wskazał, iż niezgodne z prawem działanie organu podatkowego wynikało z faktu, iż w piśmie z dnia 21 września 2005 r. firma (...) w istocie nie wyjaśniła, czy samochód o nazwie F. (...) z nadwoziem (...) sera (...), to ten samochód co F. (...), powołując się na brak wiedzy co do wyposażenia pojazdu i wskazując, że bardziej szczegółową specyfikację pojazdu można otrzymać u producenta bądź przedstawiciela firmy (...) w kraju. Dyrektor Izby Celnej nie zwrócił się do tych podmiotów o dodatkowe informacje, w związku z czym wątpliwości co do stanu pojazdu nie mogły być bez przeprowadzenia dalszego postępowania dowodowego tłumaczone na niekorzyść strony. Powód już na etapie postępowania podatkowego wskazał dowody uzasadniające uznanie przedmiotowego pojazdu za ciężarowy.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 28 marca 2008 r. o sygn. akt III SA/Łd 806/07 Wojewódzki Sąd Administracyjny w Ł. uchylił decyzję Dyrektora Izby Celnej z dnia 23 listopada 2005 r. nr (...) - EK - 6410 - 281 / 05 / AK oraz poprzedzającą ją decyzję Naczelnika Urzędu Celnego I w Ł. z dnia 22 kwietnia 2005 r. nr (...) - (...) - 89/05/PM. Ostatecznie postępowanie celne zostało zakończone decyzją Naczelnika Urzędu Celnego z dnia 30 lipca 2008 r. na mocy której organ ten uznał zgłoszenie celne powoda za prawidłowe.

/bezsporne, akta sprawy (...) SA/Łd 806/07/

Informację z serwisu (...) o homologacji oraz odpowiedź z Instytutu (...) powód złożył w postępowaniu administracyjnym w dniu 19 lipca 2006 r.

/akta sprawy (...) SA/Łd 806/07 k. 42 – 43/

Decyzją nr (...) Naczelnik Urzędu Celnego w Ł. uznał zgłoszenie celne SAD nr (...) z dnia 30 grudnia 2002 r. za prawidłowe.

/bezsporne/

W dniu 30 grudnia 2002 r. W. L. dokonał zgłoszenia celnego towaru opisanego jako samochód ciężarowy marki F. (...), wnioskując o objęcie towaru procedurą dopuszczenia do obrotu. Zadeklarował wartość celną towaru w kwocie 7 330 EUR, doliczając do wartości transakcyjnej koszty transportu w wysokości 80 EUR oraz zaklasyfikował samochód do kodu (...), właściwego dla pozostałych pojazdów silnikowych do transportu towarowego.

Decyzją z dnia 8 marca 2007 r. Naczelnik Urzędu Celnego I w Ł. określił prawidłową kwotę podatku akcyzowego w wysokości 1 156 zł dla przedmiotowego towaru, stwierdził nadpłatę w wysokości 128 zł oraz określił prawidłową kwotę podatku od towarów i usług na kwotę 8 456 zł.

Wskutek wniesionego w dniu 27 marca 2007 r. odwołania decyzją nr (...) z dnia 3 lipca 2007 r. Dyrektor Izby Celnej w Ł. utrzymał w mocy decyzję Naczelnika Urzędu Celnego w Ł. I nr (...) -EK-9000-346/07/PM z dnia 8 marca 2007 r. określającą W. L. kwotę podatku akcyzowego oraz kwotę podatku od towarów i usług z tytułu importu towaru objętego zgłoszeniem celnym nr SAD (...) z dnia 30 grudnia 2002 r.

Wyrokiem z dnia 4 września 2008 r. w sprawie o sygn. akt I SA/Łd 1013/08, po rozpoznaniu skargi W. L. na decyzję Dyrektora Izby Celnej w Ł. z dnia 3 lipca 2007 r. nr (...) -EK- (...) -98/07/AK w przedmiocie określenia kwoty podatku akcyzowego oraz kwoty podatku od towarów i usług z tytułu importu towaru Wojewódzki Sąd Administracyjny w Ł. uchylił przedmiotową decyzję.

Wyrok stał się prawomocny od dnia 28 października 2008 r.

/bezsporne, akta sprawy I SM/Łd (...)/

Decyzją z dnia 15 stycznia 2009 r. Dyrektor Izby Celnej w Ł. uchylił w całości decyzję Naczelnika Urzędu Celnego I w Ł. nr (...) -EK-9000-346/07/PM z dnia 8 marca 2007 r. i umorzył postępowanie w sprawie.

/bezsporne/

(...) sp. z o.o. poinformował powoda o tym, iż samochód marki F. (...) o numerze nadwozia (...) został wyprodukowany jako pojazd ciężarowy. Oświadczenie wydane przez firmę (...) zostało wydane na życzenie adresata pism i było potwierdzeniem, że w tym czasie w ofercie handlowej firmy (...) był taki samochód i on był wtedy zarejestrowany jako ciężarowy. Wcześniej powód nie występował z takim zapytaniem.

/pismo z dnia 25.7.2005 r. k. 162, pismo z dnia 28.6.2005 r. k. 163, zeznania świadka M. W., protokół rozprawy z dnia 15 marca 2013 r. k. 221 – 226/

Powód kupił samochód marki F. (...) celem dalszej odsprzedaży w jego firmie. W związku z zakwestionowaniem przez Urząd Celny faktu, iż powód kupił samochód jako ciężarowy, powód miał duże problemy ze sprzedażą samochodu. Jeździł na giełdy samochodowe, dawał ogłoszenia w prasie, próbował sprzedać go również poza granicami kraju, a także zwrócić firmie, w której go kupił. Potencjalni nabywcy wycofywali się po przedstawieniu dokumentacji, gdyż nie było możliwości wystawienia faktury na samochód ciężarowy bez możliwości nienaruszenia przepisów skarbowych. Potencjalny nabywca był pozbawiony możliwości odliczenia VAT-u, amortyzacji pojazdu, VAT-u z części oraz VAT-u z benzyny. Od chwili zakupu samochód nie był wykorzystywany. Samochód był również w komisie, ale również tam nie udało się go sprzedać.

/zeznania świadka I. L., protokół rozprawy z dnia 15 marca 2013 r. k. 221 – 226, informacyjne wyjaśnienia powoda, protokół rozprawy z dnia 20 lipca 2015 r. k. 440 - 443, potwierdzone na rozprawie w dniu 9 listopada 2015 r. k. 478 – 480/

Wartości rynkowe samochodu ciężarowego marki F. (...) o nr rej. (...) wynosiły:

- na dzień 30 grudnia 2002 r. – 39 700 zł brutto z podatkiem VAT,
- na dzień 28 października 2008 r. – 23 900 zł brutto z podatkiem VAT,
- na marzec 2009 r. – 19 600 zł brutto z podatkiem VAT,
- na dzień 27 czerwca 2013 r. – 9 600 zł brutto z podatkiem VAT.

Określenie wartości przedmiotowego pojazdu na dzień 30 grudnia 2002 r. na kwotę 39 700 zł brutto wynika z zastosowania korekt pozwalających na urealnienie wartości pojazdu używanego na rynku wtórnym.

/opinia biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej R. G. k. 258 – 262, uzupełniająca opinia biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej R. G. k. 295 – 297, ustna opinia uzupełniająca, protokół rozprawy z dnia 30 czerwca 2014 r. k. 376/

Wysokość szkody powoda, jaka została mu wyrządzona przy wykonywaniu władzy publicznej na skutek niezgodnego z prawem uznania zgłoszenia celnego za nieprawidłowe wynosi 45 713,48 zł. Na kwotę tę składają się:

- a) **21 821zł** tytułem utraty wartości pojazdu F. (...) o nr rej. (...), stanowiąca różnicę między wartością celną pojazdu ustaloną przez organ celny (41 421 zł), a rynkową wartością pojazdu na dzień uprawomocnienia się decyzji Naczelnika Urzędu Celnego (19 600 zł);
- b) **16 022,45 zł** tytułem odsetek ustawowych naliczonych od utraconej wartości pojazdu od dnia 1 stycznia 2003 r. do dnia 15 stycznia 2009 r.;
- c) **4 621 zł** tytułem składek na ubezpieczenie samochodu F. (...) o nr rej. (...);
- d) **3 249,03 zł** tytułem innych wydatków eksploatacyjnych i odsetki za zwłokę w regulowaniu zobowiązań .

/opinia biegłego sądowego z zakresu rachunkowości T. Ż. k. 396 – 402, zawiadomienie k. 24 – 53/

Pojazd marki F. (...) należący do powoda został zwolniony spod dozoru w grudniu 2002 r. po opłaceniu cła w nowej wysokości. Po wjechaniu zakupionym pojazdem na teren Polski Urząd Celny w K. wydał dokument SAD przekazowy, w którym wskazano, że zgodnie z fakturą samochód jest samochodem ciężarowym. W dokumencie tym ustalono wysokość opłaty celnej dla pojazdu ciężarowego o masie do 3,5 t. Następnie z tym dokumentem powód udał się do docelowego Urzędu Celnego w Ł., gdzie wydano decyzję o zmianie kwalifikacji samochodu, naliczono inną należność celną i pouczono powoda o prawie i możliwości odwołania się od decyzji. Powód zapłacił cło i akcyzę i zgodnie z pouczeniem złożył odwołanie w celu wyjaśnienia i ustalenia stanu faktycznego.

Powód po 5 miesiącach uzyskał możliwość rejestracji pojazdu na wniosek złożony w Wydziale Komunikacji. Pojazd został zarejestrowany jako pojazd ciężarowy. Powód był w ciągłym kontakcie z Izbą Celną, gdzie obiecywano mu pozytywne załatwienie sprawy. Powód wystawiał samochód na sprzedaż zgodnie z cenami ówczesznie obowiązującymi. Samochód został ostatecznie sprzedany w 2012 r.

Pojazd nie był używany na potrzeby firmy ani na cele prywatne – stał przed domem.

W 2003 r. powód dostarczył organom celnym oryginał dowodu rejestracyjnego potwierdzający, że jest to samochód ciężarowy. Dokumenty dotyczące homologacji od producenta pojazdu oraz z Instytutu (...) powód dostarczył organowi celnemu. Organ nie kwestionował prawdziwości dokumentów pojazdu oraz świadectwa homologacyjnego.

Firma powoda należy do kategorii małych przedsiębiorstw. Prowadzone postępowanie celne i podatkowe miało wpływ na płynność finansową firmy. Pojawił się problem ze spłatą zobowiązań na rzecz ZUS, Urzędu Skarbowego, podatku od nieruchomości.

/informacyjne wyjaśnienia powoda, protokół rozprawy z dnia 20 lipca 2015 r., k. 440 – 443, potwierdzone na rozprawie w dniu 9 listopada 2015 r. k. 478 – 480/

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny opierając się na całokształcie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach spraw, w szczególności zaś w oparciu o załączone akta postępowań sądownoadministracyjnych oraz na opiniach biegłych.

Opinia biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej została zakwestionowana przez pełnomocnika powoda który wskazał, iż ustalona przez biegłego sądowego wartość pojazdu marki F. (...) brutto z podatkiem VAT na dzień 30 grudnia 2002 r. bezpodstawnie różni się od ustalonej przez organ celny podnosząc. W ocenie Sądu biegły w sposób należyty uzasadnił, iż podnoszona różnica wynika z zastosowania odmiennych programów komputerowych pozwalających przyjąć różne kwoty bazowe wartości pojazdów. Nadto pełnomocnik powoda zarzucił, iż biegły nie uwzględnił korekt ujemnych: z tytułu stanu karoserii, liczby właścicieli, import prywatny, serwisowanie pojazdu ani nie uzasadnił braku podstaw dla dokonania korekty za regionalną sytuację rynkową. Ponownie biegły sądowy R. G. wyczerpująco ustosunkował się do przedmiotowych zarzutów i wyjaśnił wątpliwości powoda w ustnej opinii uzupełniającej wydanej na rozprawie w dniu 30 czerwca 2014 r. Biegły wskazał, że wyliczona przez niego wartość wynika z zastosowania instrukcji Stowarzyszenia (...) i Ruchu Drogowego.

W ocenie Sądu złożona opinia, po jej uzupełnieniu, sporządzona została w sposób fachowy i kompleksowy, całościowo ustosunkowując się do tezy dowodowej jak i zastrzeżeń pełnomocnika oraz wyczerpująco wyjaśniając zagadnienia podlegające rozpoznaniu w sprawie. Z tego powodu Sąd oddalił wniosek pełnomocnika powoda o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu wyceny pojazdów. Co więcej, w piśmie rozszerzającym powództwo złożonym na rozprawie w dniu 20 lipca 2015 r. pełnomocnik powoda w istocie uznał wskazaną przez biegłego wartość pojazdu odpowiednio modyfikując żądanie pozwu. Opinia biegłego z zakresu rachunkowości T. Ż. nie została zaś zakwestionowana przez strony.

Z tego względu Sąd uznał opinie biegłych za pełnowartościowe źródła wiedzy specjalnej w sprawie, przyznając im wiarę w całości.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszym postępowaniu powód dochodził odszkodowania za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy publicznej. Tok postępowań sądownoadministracyjnych i ich wyniki pozostawały zasadniczo bezsporne między stronami. Niemniej jednak pozwany zakwestionował podstawę swojej odpowiedzialności, fakt poniesienia przez powoda szkody i związek przyczynowy między szkodą, a zdarzeniem. Pozwany podniósł także zarzuty przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody i przedawnienia roszczenia. Powyższe kwestie wymagały więc rozważenia przez Sąd.

Art. 417 § 1 k.c. przewiduje, iż za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Odnosi się to również do

wypadku, gdy prawomocne orzeczenie lub ostateczna decyzja zostały wydane na podstawie aktu normatywnego niezgodnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą (art. 417¹ § 2 k.c.).

Sąd powszechny, przed którym toczy się postępowanie o naprawienie szkody wyrządzonej wydaniem ostatecznej decyzji nie posiada prawa do badania, czy decyzja ta posiada walor zgodności z prawem. Sąd ten przy rozpoznawaniu sprawy jest zatem związany wydaną we właściwym postępowaniu decyzją bądź orzeczeniem sądu administracyjnego. Art. 417¹ § 2 k.c. wprowadza zatem konieczność uzyskania przez sąd powszechny prejudykatu.

Stwierdzenie niezgodności z prawem decyzji administracyjnej „we właściwym postępowaniu” następuje na podstawie skargi o wznowienie postępowania administracyjnego oraz o stwierdzenie nieważności decyzji. Rozpatrzenie prawidłowości decyzji podatkowej zachodzi w drodze wznowienia postępowania bądź stwierdzenia nieważności. Prejudykatem, który ma odniesienie zarówno do decyzji administracyjnych, jak i podatkowych, jest orzeczenie sądu administracyjnego, stwierdzające nieważność decyzji bądź też ustalające przeszkodę prawną, która uniemożliwia stwierdzenie nieważności decyzji, a także orzeczenie tegoż sądu uchylające decyzję podlegającą zaskarżeniu. (E. Gniewek, Komentarz do art. 417¹ § 2 k.c. [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, red. Gniewek E., Machnikowski P., C.H. Beck, 2014)

Jakkolwiek w toku postępowania przed sądem powszechnym wyłączona jest ocena legalności decyzji administracyjnej z uwagi na możliwość podważenia przyjętego w polskim systemie podziału kompetencji pomiędzy sądami cywilnymi, a organami i sądami administracyjnymi (por. wyrok SA z dnia 25.4.2013 r., V ACA 32/13, L.), to jednak nie jest wyłączona ocena stopnia wadliwości decyzji administracyjnej. (E. Gniewek, Komentarz do art. 417¹ § 2 k.c. ...)

Naczelny Sąd Administracyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 20 listopada 2007 r. w sposób wyraźny wskazał, że rozstrzygnięcia organu administracji publicznej związane ze zgłoszeniem celnym, jakiego dokonał powód były niezgodne z prawem. Przedmiotowa niezgodność polegała na wydaniu rozstrzygnięcia w sprawie bez całkowitego ustalenia stanu faktycznego w sprawie, tj. bez ostatecznego rozstrzygnięcia czy zakupiony przez powoda pojazd marki F. (...) był samochodem ciężarowym czy też osobowym, a także na rozstrzygnięciu istniejących wątpliwości na niekorzyść powoda. Co więcej rozstrzygnięcie organu celnego było sprzeczne ze zgromadzonym w toku postępowania administracyjnego materiałem dowodowym. Jak zauważył Naczelny Sąd Administracyjny, zarówno z zaświadczenia o przeprowadzeniu badania technicznego, wydanego na podstawie homologacji, przedstawionego dowodu rejestracyjnego oraz ustaleń rewizji celnej wynikało, że zgłoszony do odprawy celnej pojazd był samochodem ciężarowym. W tym stanie rzeczy prawomocne wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Ł. z dnia 28 marca 2008 r. oraz z dnia 4 września 2008 r. bezsprzecznie stanowiły prejudykаты pozwalające na ustalenie odpowiedzialności Skarbu Państwa – Dyrektora Izby Celnej – co do zasady za poniesioną przez powoda w wyniku działań organów celnych szkodę, a także istnienia związku przyczynowego między szkodą powoda, a działaniem organów.

W dalszej kolejności rozważeniu Sądu podlegał podniesiony przez pozwanego zarzut przyczynienia się przez powoda do powstania szkody.

Na podstawie art. 362 k.c. jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

W ocenie Sądu powód w żadnej mierze nie przyczynił się do powstania szkody, ani też do jej zakresu. Stosownie do treści art. 7 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (j.t. Dz.U.2013.267 ze zm.) w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Przepis ten ustanawia po stronie organu administracji publicznej obowiązek wnikliwego badania sprawy oraz dokonywanie ustaleń faktycznych poprzez

podejmowanie czynności z urzędu tak, aby w możliwie najpełniejszy sposób wyjaśnić okoliczności mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Zasadniczy obowiązek spoczywa więc na organie administracji, nie zaś na interesancie.

W ocenie Sądu powód w sposób wystarczający współdziałał na etapie postępowania administracyjnego z organami celnymi, zaś błędne rozstrzygnięcie organu celnego wynikało z dokonania nieprawidłowej oceny materiału dowodowego oraz zaniechania przeprowadzenia dowodów mogących podważyć dowody wskazane przez powoda. W tym stanie rzeczy załączone na etapie postępowania kasacyjnego dowody z pism Spółki (...) oraz Instytutu (...) stanowiły jedynie potwierdzenie okoliczności, które zostały już w wystarczającym stopniu udowodnione przez powoda podczas zgłoszenia celnego. Z przedstawienia ww. pism w toku postępowania kasacyjnego nie sposób uczynić powodowi zarzutu przede wszystkim z tego względu, iż to na organie podatkowym spoczywa obowiązek ustalenia stanu faktycznego w sprawie oraz zastosowania obowiązujących go przepisów. Obywatel działając w zaufaniu do organu władzy publicznej ma prawo oczekiwać należytego rozstrzygnięcia jego sprawy.

Bezpodstawnym jest również twierdzenie pozwanego, iż powód przyczynił się do zwiększenia szkody poprzez niesprzedanie pojazdu na wcześniejszym etapie postępowania za niższą cenę. Jak słusznie zauważył powód, prowadzenie działalności gospodarczej nastawione jest na osiąganie zysku. Sprzecznym z tym założeniem byłoby odsprzedanie przez powoda pojazdu za wszelką cenę, za drastycznie niższą kwotę, która skłoniłaby potencjalnego nabywcę do zakupu pojazdu mimo nieuregulowanej sytuacji celno – podatkowej. Takie postępowanie i tak spowodowałoby po stronie powoda powstanie szkody w postaci utraconej wartości pojazdu.

Wobec powyższego brak jest jakichkolwiek podstaw do uznania, iż powód przyczynił się do powstania szkody lub też zwiększenia jej rozmiaru.

Wobec podniesienia przez pozwanego ogólnego zarzutu przedawnienia, koniecznym było ustosunkowanie się do niego. W art. 442¹ § 1 k.c. ustawodawca sformułował ogólne reguły określające termin przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym: przedawnienie następuje z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia (a tempore scientiae), jednakże termin ten nie może być dłuższy niż 10 lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę (a tempore facti).

Podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia Sąd uznał za chybiony. Sąd uznał, iż trzyletni termin a tempore scientiae rozpoczął swój bieg dopiero z chwilą uprawomocnienia się wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Ł. z dnia 4 września 2008 r., tj. od dnia 28 października 2008 r. Od tej bowiem dopiero daty powód uzyskał wiarygodną informację na temat osoby odpowiedzialnej za szkodę przez niego doznaną. Na taką interpretację duży wpływ ma fakt, iż w przedmiotowej sprawie powód jako obywatel pozostawał w sporze z podmiotem znajdującym się w bezsprzecznie lepszej pozycji, który był jednocześnie organem zaufania publicznego. W zakresie relacji wyroku z dnia 4 września 2008 r. do wyroku z 28 marca 2008 r. podkreślić należy, iż niezbędne jest traktowanie ich jako całości, albowiem przeprowadzenie kontroli legalności decyzji w przedmiocie podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego uzależnione jest od wyniku postępowania sądowego, w którym badana jest zgodność z prawem decyzji Dyrektora Izby Celnej w Ł. wydanej w przedmiocie zgłoszenia celnego. W konsekwencji realna i godna zaufania informacja o zakończeniu postępowania sądowno-administracyjnego i ustaleniu błędnego postępowania organów administracji publicznej pojawiła się dopiero z chwilą uprawomocnienia się wyroku z dnia 28 października 2008 r.

Powód dochował również terminu a tempore facti, albowiem nawet zakładając, iż szkoda została wyrządzone z dniem wydania decyzji administracyjnych tj. 15 stycznia 2003 r. oraz 8 marca 2007 r., to wniesienie pozwu w dniu 10 października 2011 r. nastąpiło przed upływem 10 – letniego terminu.

Co więcej, na marginesie wskazać należy, iż nawet przy założeniu, iż w sprawie doszło do przedawnienia roszczenia o odszkodowanie z uwagi na upływ 3-letniego terminu a tempore scientiae, to ze wszech miar uzasadnionym byłoby nie uwzględnienie zarzutu przedawnienia z uwagi na 5 k.c., który przewiduje, że nie można czynić ze swego prawa

użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Za możliwością zastosowania art. 5 k.c. w niniejszej sprawie przemawia zarówno sytuacja osobista – majątkowa powoda wywołana sporem, ewentualne niewielkie opóźnienie, jak i charakter dochodzonego przez niego roszczenia. Powód jest osobą w średnim wieku, prowadzącą małą działalność gospodarczą. Wskutek problemów związanych z niemożnością sprzedaży pojazdu marki F. (...), wywołanych błędnym postępowaniem organów celnych, firma powoda popadła w tarapaty finansowe. Toczący się spór pomiędzy powodem jako obywatelem i indywidualnym przedsiębiorcą, a pozwanym będącym instytucją zaufania publicznego i organem administracji państwowej, rodzi oczywistą faktyczną nierówność stron.

Podsumowując rozważania na temat podniesionych przez pozwanego zarzutów wskazać również należy, iż postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 20 lipca 2015 r., na której obecny był pełnomocnik pozwanego, został on zobowiązany do złożenia w terminie 14 dni pisma procesowego, w którym zajmie ostateczne stanowisko w sprawie oraz uzasadni zgłaszany zarzut przedawnienia i przyczynienia ze wskazaniem okresu za jaki roszczenie uległo przedawnieniu. Pozwana nie złożyła przedmiotowego pisma w zakreślonym przez Sąd terminie.

Po oczyszczeniu przedpola rozważań w postaci ustalenia pełnej odpowiedzialności pozwanego za poniesioną przez powoda szkodę wskutek wydania przez organ administracji ostatecznych decyzji niezgodnych z prawem dla ustalenia wysokości należnego powodowi odszkodowania koniecznym było wskazanie rozmiaru poniesionej przez powoda szkody. Polskie prawo cywilne wprowadza zasadę pełnego odszkodowania. Art. 361 § 2 k.c. stanowi, że naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Strata (*damnum emergens*) obejmuje zmniejszenie aktywów lub zwiększenie pasywów poszkodowanego, a więc rzeczywisty uszczerbek w majątku należącym do niego w chwili zdarzenia, za które odpowiedzialność została przypisana oznaczonemu podmiotowi. Utracone korzyści (*lucrum cessans*) obejmują zaś tę część majątku poszkodowanego, o którą się jego aktywa nie powiększyły lub pasywa nie zmniejszyły, a skutek ten nastąpiłby, gdyby nie owe zdarzenie sprawcze, za które odpowiedzialność została przypisana oznaczonemu podmiotowi.

W niniejszym postępowaniu powód dochodził odszkodowania za utratę wartości pojazdu, koszty ubezpieczenia OC i AC oraz korzyści, jakie powód mógłby osiągnąć, gdyby mógł korzystać z pojazdu, tj. po rozszerzeniu powództwa kwoty 43 992,48 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 38 110 zł od dnia 20 listopada 2007 r. do dnia zapłaty i kwoty 5 882,48 zł z ustawowymi odsetkami od daty doręczenia stronie pozwanej odpisu pisma zawierającego rozszerzenie powództwa. W ocenie Sądu powództwo w zakresie kwot głównych podlegało uwzględnieniu w całości. Ustalenie wysokości szkody poniesionej przez powoda nastąpiło w oparciu o opinię biegłej sądowej z zakresu rachunkowości T. Ż. sporządzoną na podstawie akt sprawy z uwzględnieniem wartości pojazdu na dzień uprawomocnienia się wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Ł. z dnia 4 września 2008 r. ustalonej przez biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej R. G.. Na poniesioną przez powoda szkodę majątkową składały się następujące składniki: utrata wartości pojazdu F. (...) o nr rej. (...), stanowiąca różnicę między wartością celną pojazdu ustaloną przez organ celny, a rynkową wartością pojazdu na dzień uprawomocnienia się decyzji Naczelnika Urzędu Celnego w kwocie 20 100 zł, odsetki ustawowe naliczone od utraconej wartości pojazdu od dnia 1 stycznia 2003 r. do dnia 15 stycznia 2009 r. w kwocie 16 022,45 zł, składki na ubezpieczenie samochodu F. (...) o nr rej. (...) w kwocie 4 621 zł oraz inne wydatki eksploatacyjne i odsetki za zwłokę w regulowaniu zobowiązań w kwocie 3 249,03 zł. Sąd uznał za udowodnione, iż powodem niemożności sprzedaży pojazdu była jego nieuregulowana sytuacja prawopodatkowa, co w konsekwencji pociągnęło za sobą utratę jego wartości wraz z odsetkami ustawowymi od tej wartości, konieczność utrzymywania go przez cały okres postępowania najpierw administracyjnego, a następnie sądownoadministracyjnego i poniesienia innych wydatków eksploatacyjnych oraz narastanie odsetek za zwłokę w regulowaniu zobowiązań. W ocenie Sądu wszystkie składniki szkody w wysokościach wskazanych przez biegłą z zakresu rachunkowości były rzeczywistymi szkodami pozostającymi w adekwatnym związku przyczynowym z wydaniem przez organ celny decyzji administracyjnych niezgodnych z prawem. Powództwo w tym zakresie zasługiwało zatem na uwzględnienie w całości.

Zgodnie z obowiązującą zasadą prawa cywilnego dłużnik popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne. Na podstawie art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem

świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe (art. 481 § 2 k.c.). Powód pozwem z dnia 6 października 2011 r. dochodził kwoty 38 110 zł tytułem odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 20 listopada 2007 r. do dnia zapłaty. Przed wszczęciem postępowania powód nie wzywał organu celnego do naprawienia szkody. Odpis pozwu został pozwanemu doręczony 23 grudnia 2011 r. Na rozprawie w dniu 20 lipca 2015 r., na której obecny był również pełnomocnik pozwanej, powód rozszerzył powództwo o kwotę 5 882,48 zł. Wobec powyższego Sąd rozszczenie powoda w zakresie kwoty 38 110 zł uznał za wymagalne dopiero od dnia 24 grudnia 2011 r., zaś w zakresie kwoty 5 882,48 zł od dnia 21 lipca 2015 r. i od tych też dat zasądził odpowiednio odsetki ustawowe. W zakresie żądania zasądzenia odsetek od kwoty 38 110 zł od dnia 20 listopada 2007 r. powództwo zasługiwało zaś na oddalenie, gdyż rozszczenie nie było jeszcze wymagalne.

O kosztach postępowania Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Pozwany przegrał postępowanie w całości, wobec czego powinien zwrócić powodowi wszystkie poniesione przez niego koszty postępowania w łącznej kwocie 6 4008,37 zł. Na kwotę tę składają się opłata od pozwu w wysokości 600 zł (k. 115), zaliczki na wydatki (600 zł k. 242; 91,37 zł k. 285; 300 zł k. 293) oraz koszty zastępstwa procesowego (2 razy 2 400 zł) i opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł). Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powoda została ustalona w oparciu o § 6 pkt 5) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 ze zm.)

Sąd zasądził na rzecz powoda zwrot kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości. Charakter sprawy implikował bowiem nakład pracy pełnomocnika poza ramy uprawniające do żądania wynagrodzenia w stawce podstawowej. W ocenie Sądu niniejsza sprawa o odszkodowanie nie jest sprawą typową i wymaga w związku z tym zwiększonych nakładów pracy pełnomocnika. Wobec powyższego wniosek pełnomocnika powoda o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości zasługiwał na uwzględnienie.

Powód został zwolniony z obowiązku poniesienia kosztów postępowania ponad kwotę 600 zł, wobec czego wydatki w wysokości 818,95 zł zostały tymczasowo wyłożone ze Skarbu Państwa – kasy Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi. O kosztach tych Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. (t.j. Dz.U.2014.1025 ze zm.) o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, obciążając pozwanego, jako przegrywającego postępowanie w całości, obowiązkiem ich zwrotu na rzecz Skarbu Państwa – kasy Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi. Wobec powyższego Sąd orzekł jak w punkcie 3. sentencji wyroku.